

Rola i znaczenie zabawy

Widząc radośnie bawiące się dzieci przeważnie nie zastanawiamy się nad tym, jak istotna jest to aktywność dla małego człowieka. Zabawa jest dla dziecka celem samym w sobie i formą spędzania wolnego czasu. Dodatkowo w czasie zabawy dziecko zaspokaja wiele potrzeb m.in. ruchu, twórczego działania. Jest to też ważny czynnik wspomagający wszechstronny rozwój młodego człowieka.

Zabawa spełnia wiele funkcji.

- Jedną z nich jest rola wychowawcza, gdyż dziecko w trakcie zabawy uczy się norm, zasad i reguł postępowania. Dodatkowo w trakcie zabawy z rówieśnikami dziecko uczy się nawiązywać kontakty z innymi.
- Aktywność jaką jest zabawa również ma znaczenie edukacyjne, ponieważ oddziałuje stymulująco na wszystkie procesy poznawcze, rozwija zmysły, a także wpływa na zdobywanie wiedzy o otaczającym świecie. Dodatkowo dziecko może rozwijać swoją ciekawość świata i zainteresowania oraz lepiej poznawać samego siebie.
- W trakcie zabawy dziecko przygotowuje się do późniejszego dorosłego życia. Wdraża się do pełnienia różnych ról społecznych, podjęcia pracy i innych aktywności społecznych, a także gromadzi nowe doświadczenia.
- Zabawa może mieć też formę terapeutyczną dla młodego człowieka. Jest to okazja na rozładowanie negatywnych uczuć i emocji, poradzenie sobie z trudnymi przeżyciami oraz możliwość na uwolnienie od stresu, napięć i zahamowań. Podczas zabawy dziecko może przewyciężyć własne ograniczenia i słabości oraz zrekompensować braki z realnego życia.
- Zabawa ma także rolę relaksacyjną. Jest to ważna częścią codziennej rzeczywistości dziecka. Niesie ze sobą poczucie zadowolenia i przyjemności. Dzięki swojej różnorodności daje możliwość regulowania znużenia.
- W czasie zabawy dziecko kształtuje swój charakter. Poznaje siebie, uczy się radzenia sobie z różnymi emocjami, problemami oraz ze stresem. We wspólnej zabawie z innymi kształtuje umiejętności komunikacyjne oraz rozwiązywania konfliktów. Zabawa może rozbudzać wrażliwość, empatię, otwartość i szacunek do drugiej osoby.
- Nie wolno zapominać, że zabawa to najbardziej skuteczna forma uczenia się dla dziecka. Angażuje wszystkie zmysły, całkowicie pochłaniając koncentrację. W przyjemny sposób dziecko może poznawać zagadnienia, które czasami trudno maluchom przekazać słowami np. emocje, zasady moralne.
- Poprzez obserwację bawiącego się dziecka możemy lepiej go poznać. Łatwiej nam zobaczyć możliwości dziecka, poznać czym się interesuje oraz dowiedzieć się jak reaguje w różnych sytuacjach i jak radzi sobie z emocjami np. niepowodzeniem czy porażką. Wnikliwy obserwator w zabawie może dostrzec co dziecko cieszy lub czy coś go trapi, czy ma jakieś kłopoty i problemy.

Wspólna zabawa z dzieckiem jest również formą profilaktyki przemocy. Zabawa umożliwia dziecku zyskanie pozytywnej uwagi ze strony rodziców, a wspólne spędzanie czasu wpływa na funkcjonowanie rodziny. Zabawa ułatwia budowanie trwałych i zdrowych relacji oraz pogłębianie więzi między rodzicami a dziećmi.

Dziecko potrafi samo organizować sobie zabawę stosownie do swoich możliwości. Rodzice mogą jednak zaproponować dzieciom różne aktywności. Wcale nie chodzi o zakup wyszukanych i drogich zabawek, ale przede wszystkim o wspólnie spędzony czas. Codzienna zabawa z dzieckiem, chociażby 15 minutowa wpływa pozytywnie na jego zachowanie

i rozwój. Musimy jednak pamiętać, że to do rodziców należy dopilnowanie tego, by ta zabawa była bezpieczna.

Joanna Kiszka – psycholog
Ośrodka Interwencji Kryzysowej w Górnym

Bibliografia

- Chapman Weson, M.. Weston "Co dzień mądrzejsze. 365 gier i zabaw kształtujących charakter, wrażliwość i inteligencję emocjonalną dziecka" wyd. Prószyńskie i S-ka, Warszawa 2010.
- Kwaśniewska, Zabawa jako podstawowa forma aktywności dziecięcej, [w:] Dziecko sześćoletnie w szkole, red. J. Karczewska, M. Kwaśniewska, Kielce 2009
- Łuszczak „Zabawa – czynnikiem wspomagającym rozwój dziecka w młodszym wieku szkolnym”, Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce: kwartalnik dla nauczycieli nr 2-3, 22-30, 2011
- Rochowska „Znaczenie zabawy w rozwoju dziecka w wieku przedszkolnym” Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce : kwartalnik dla nauczycieli nr 2-3, 17-21, 2011
- Kołodziejczyk „zabawy, które pomagają dzieciom, czyli jak urozmaicić zajęcia rewalidacyjne z najmłodszymi uczniami. Katalog zabaw”